

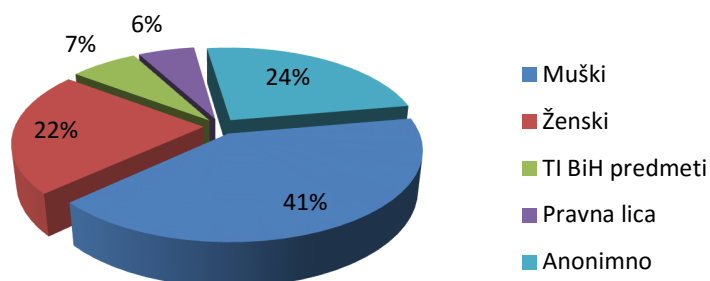
2013.

Godišnji izvještaj 2013.

CENTAR ZA PRUŽANJE PRAVNE POMOĆI

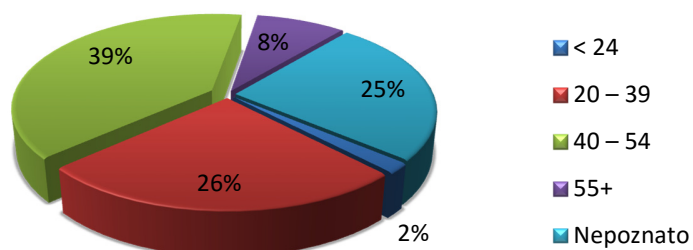
Pol prijavitelaca	
Muški	72
Ženski	39
TI BiH slučaj	12
Pravna lica	10
Anonimno	43
Ukupno	176

Pol prijavioca

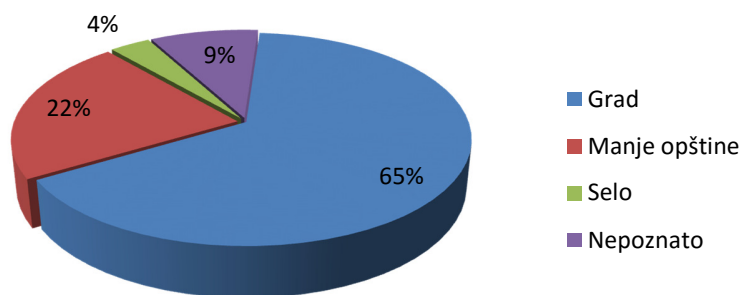
Godine prijavitelaca	
< 24	3
20 – 39	45
40 – 54	69
+ 55	15
Nepoznat	44
Ukupno	176

Godište prijavioca

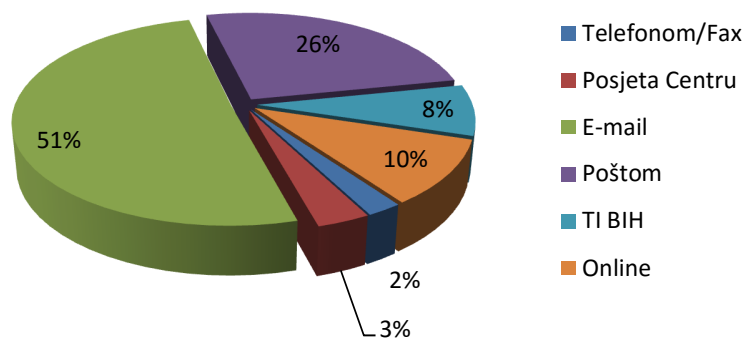
Lokalitet prijava	
Grad	115
Manje opštine	39
Selo	6
Nepoznat	16
Ukupno	176

Lokalitet prijava

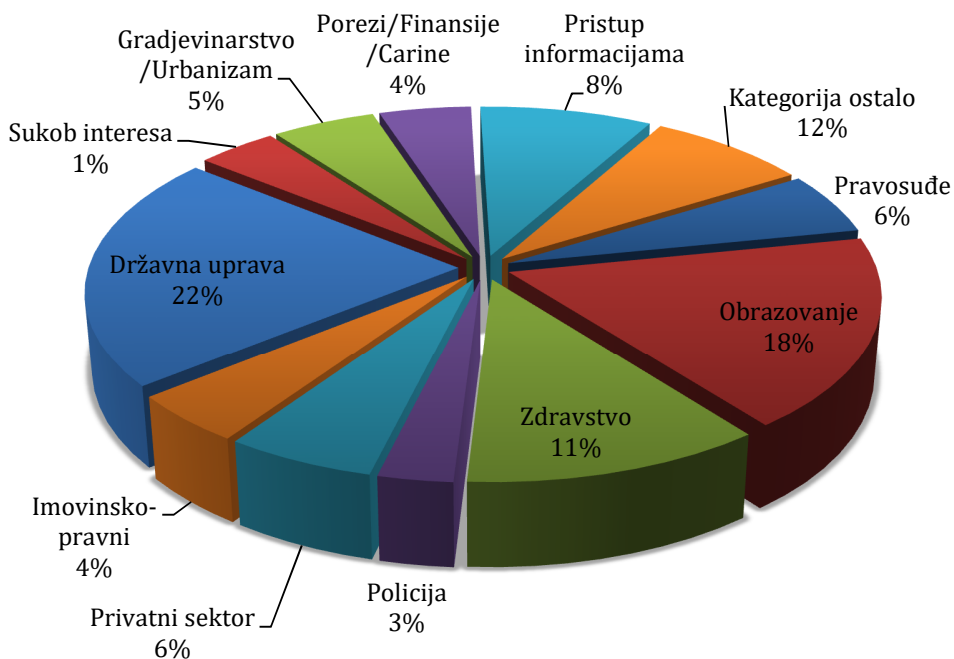
Metod prijema prijava	
Telefonom/Fax	4
Posjeta Centru	6
E-mail (centar@ti-bih.org)	89
Poštom	45
TI BIH	14
Online (preko web stranica ti-bih.org i prijavikorupciju.org)	18
Ukupno	176

Metod prijema

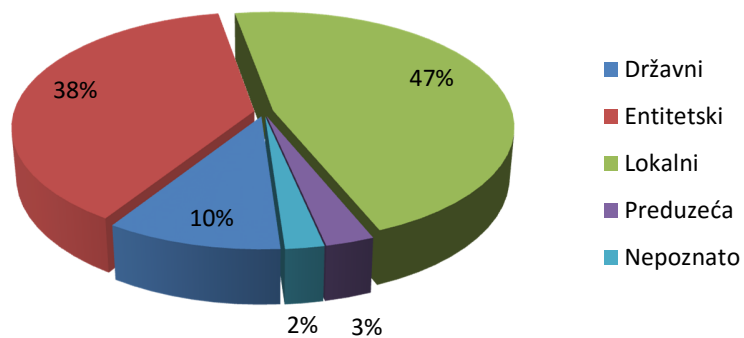
Prijave na sektore	
Pravosuđe	10
Obrazovanje	31
Zdravstvo	20
Policija	5
Privatni sektor	10
Imovinsko-pravni	8
Državna uprava	38
Sukob interesa	7
Gradjevinarstvo/urbanizam	9
Porezi/finansije/carine	8
Pristup informacijama	15
Kategorija ostalo	14
Ukupno	176

Prijave na sektore

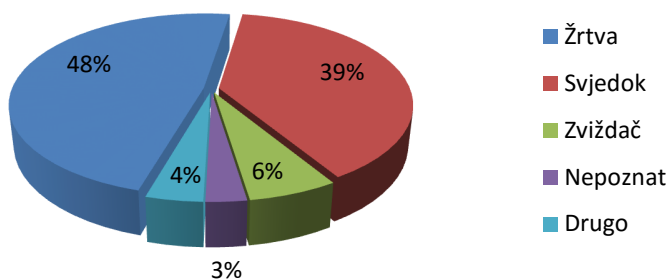
Nivo nadležnosti prijava	
Državni	18
Entitetski	67
Lokalni	82
Preduzeća	5
Nepoznat	4
Ukupno	176

Nadležnosti prijava

Status prijavioca sa predmetom	
Žrtva	84
Svjedok	68
Zviždač	11
Nepoznat	5
Drugo	7
Ukupno	176

Status prijavioca sa slučajem

POZIVA NA LINIJU: 0800 55555	742
-------------------------------------	------------

KORUPCIJA PO SEKTORIMA

PRAVOSUDNE INSTITUCIJE (10 slučajeva u 2013.g. ili 6%)

SUDOVI (6 slučajeva u 2013.g.)

TI BIH je u toku 2013.g. zaprimio 6 predmeta koji se odnose na pritužbe u radu osnovnih/općinskih i kantonalnih/okružnih sudova. Uglavnom su se prijave odnosile na dužinu postupka pred sudom (2), nepostupanje sudova po zahtjevima stranaka (1), nezadovoljstvo stranaka sudskim odlukama (2). U navedenim slučajevima TI BIH je davao savjete strankama vezane za način izjavljivanja pravnih lijekova, te objašnjavao na koji način se rješavaju predmeti i kako stranke mogu da se obrate sudu i urgiraju postupanje. Po pitanju nemogućnosti ostvarivanja pristupa informacijama, TI BIH se u ime stranke obraćao jednom općinskom sudu, te je nakon više urgencija, uspio dobiti tražene informacije i dostaviti ih stranki. Takođe, u toku 2013.g. zaprimljena je i jedna prijava koja se odnosila na neregularnosti prilikom zapošljavanja administrativnog osoblja u jedan osnovni sud. TI BIH se povodom navedene prijave pisanim putem obratio sudu, a odgovor institucije se očekuje, s obzirom da još uvijek nije istekao zakonski rok za dostavu odgovora.

TUŽILAŠTVA (4 slučaja u 2013.g.)

TI BiH je tokom 2013.g. u okviru ALAC projekta imao 4 prijave vezane za rad tužilaštava. Sve prijave su se odnosile na nepostupanje tužilaštava po prijavama građana ili na odugovlačenje postupanja u pojedinim predmetima, koji na kraju rezultiraju zastarom krivičnog gonjenja ili donošenjem odluka o nesprovođenju istrage.

TI BIH se tokom 2013.g. 21 put obratio nadležnim tužilaštvima. Upućeno je 13 zahtjeva za pristup informacijama raznim tužilaštvima, a po prijavama stranaka koje su se žalile da ne mogu da ostvare pristup informacijama pred ovim institucijama. TI BIH je u dva slučaja morao da urgira postupanje i to oba puta Tužilaštvu BiH. U jednom od ta dva slučaja TI BIH je izjavio žalbu zbog “ćutanja uprave” glavnom tužiocu, koja je usvojena i TI BIH je došao u posjed traženih informacija. U drugom slučaju pred istim tužilaštvom, TI BIH je zbog “ćutanja uprave” koristio mehanizam predviđen državnim Zakonom o slobodi pristupa informacijama tj. obratio se upravnom inspektoratu te zahtjeva sprovedenje inspekcijskog nadzora zbog kršenja Zakona o slobodi pristupa informacijama. Nakon prijave inspektoratu, TI BIH je vrlo brzo zaprimio odgovor Tužilaštva BiH, da bi nakon toga bio obavješten od upravnog inspektora da isti nema osnova za postupanje jer je tužilaštvo ipak dostavilo odgovor. Zbog ovakvog površnog pristupa TI BiH je uputio protestno pismo inspektoratu, jer isti uopšte nije konstatovao kršenje Zakona od strane tužilaštva koje se ogleda u kršenju rokova za postupanje, te je propustio da barem predloži preduzimanje odgovarajućih mjera Tužilaštvu BiH da ubuduće efikasnije primjenjuje Zakon o slobodi pristupa informacijama BiH. Ovakvim površnim pristupom dovedeno je u pitanje povjerenje Transparency

International BiH prema Upravnoj inspekciji u cjelini, te otvoreno pitanje da li se građani uopšte trebaju obraćati upravnoj inspekciji za pružanje pravne zaštite.

U 2013.g. TI BiH je podnio tužbu protiv rješenja Kantonalnog tužilaštva u Tuzli, a zbog pogrešne primjene Zakona o slobodi pristupa informacijama, tačnije nedostavljanja naredbe o nesprovođenju istrage protiv Hasana Hodžića bivšeg direktora KPZ Tuzla. U ovom predmetu još nije donesena sudska odluka.

Tokom 2013.g. upućene su 4 krivične prijave i 1 dopuna krivične prijave,

1. Krivična prijava protiv Mašinskog fakulteta u Zenici zbog krivičnog djela Neizvršavanje sudske presude
2. Krivična prijava protiv službenika Granične policije BiH zbog krivičnog djela Primanje mita iz člana 351. Krivičnog zakona RS. U sklopu ovog predmeta upućena je i dopuna prijave Okružnom tužilaštvu u Banjaluci.
3. Krivična prijava protiv Milorada Đokića zbog krivičnog djela Neovlašteno bavljenje određenim zanimanjem iz člana 393. i lažno predstavljanje iz člana 396. stav 2. Krivičnog zakona RS. Okružno tužilaštvo u Bijeljini je u ovom slučaju donijelo naredbu o nesprovođenju istrage zbog “zanemarljivo malog značaja krivičnog djela”, a TI BiH je povodom te odluke izjavio pritužbu kolegiju tužilaštva, koja još uvijek nije riješena.
4. Krivična prijava protiv nadzornih organa prilikom izgradnje lokalnog puta Srebrenica-Bajramovići zbog krivičnog djela Stvaranje opasnosti nepropisnim izvođenjem građevinskih radova iz člana 403. Krivičnog zakona RS

OBRAZOVANJE (31 slučaj u 2013.g. ili 18%)

Iz godine u godinu primjetan je porast broja prijava koje se odnose na korupciju u obrazovnom sistemu. Zanimljivo je istaći da se skoro sve prijave, uz samo par izuzetaka, odnose na zapošljavanje u svim obrazovnim ustanovama, počevši od predškolskim, preko osnovnih i srednjih škola do fakulteta. Kad je u pitanju osnovno i srednje obrazovanje, zaprimane su prijave koje se odnose na nezakonitosti u procedurama za izbor profesora, a isti se najčešće obraćaju TI BiH za davanje pravnog savjeta po pitanju žalbi na konkursnu proceduru, kao i za provjeru samih konkursnih procedura-da li su sprovedene u skladu sa zakonom. TI BiH se u toku 2013.g. povodom tih prijava 8 puta obraćao različitim prosvjetnim inspekcijama te tražio sprovođenje nadzora.

U jednom predmetu vezanom za nezakonito sprovedenu konkursnu proceduru prilikom izbora akademskog osoblja na Muzičkoj akademiji u Sarajevu, TI BiH se obratio Instituciji ombudsmana za ljudska prava u BiH te prijavio diskriminaciju pri zapošljavanju i nepostupanje odgovornih lica po sudskim presudama. Ombudsman je povodom predstavke TI BiH-a donio Preporuku kojom je naloženo Muzičkoj akademiji u Sarajevu da postupi po presudama nadležnih sudova, tj. Ponovo sprovede konkursnu proceduru.

Takođe značajno je spomenuti i predmet kršenja osnovnih postulata visokog obrazovanja i bolonjskog sistema od strane Pravnog fakulteta u Zenici koji na insistiranje grupe studenata nije dopustio komisijsko polaganje ispita, uprkoj maloj prolaznosti na ispitu. TI BIH se obraćao Etičkoj komisiji Univerziteta u Zenici povodom ovog slučaja, a u narednom periodu planirane su i druge aktivnosti vezane za ovaj predmet.

Na kraju, posebno se mora istaći jedan pokušaj nezakonitog internog premještanja radnika sa mjesta portira na mjesto bibliotekara u Srednjoškolskom domu u Banjaluci. O ovom predmetu više informacija se može pronaći u Uspješnoj priči TI BIH:

KRONIZAM U SREDNJOŠKOLSKOM DOMU U BANJALUCI

Novinar jedne od televizijskih kuća u Banjaluci se obratio Transparency International BiH s molbom za pravnu pomoć-provjeru određene dokumentacije vezane za zapošljavanje u Srednjoškolskom domu u Banjaluci, a za potrebe emitovanja priloga o zapošljavanju u dnevnoj emisiji informativnog karaktera. Transparency International BiH je od strane novinara informisan da je suprug vaspitačice iz Srednjoškolskog doma u Banjaluci B.S., koja istovremeno obavlja i funkciju predsjednice Upravnog odbora, primnjen na radno mjesto portira u ovu ustanovu. B.S. je po zanimanju profesor istorije, a zaposlen je na mjestu portira za koje po Zakonu o učeničkom standardu RS direktor Srednjoškolskog doma nije bio obavezan da raspisuje javni konkurs, jer se radi o poslovima koja mogu obavljati lica sa završenom srednjom stručnom spremom. Nakon određenog vremena provedenog na poziciji portira, B.S. je lično prijavio Prosvjetnoj inspekciji da je zaposlen kao profesor istorije na mjestu portira, te da na mjestu bibliotekara radi nekvalifikovana osoba i da bi se trebala provesti inspeksijska kontrola.

Prosvjetna inspekcija RS- Odjeljenje Banjaluka je po navedenoj prijavi izvršila inspeksijski nadzor, te donijela rješenje kojim se nalaže JU Srednjoškolski dom Banjaluka da usaglasi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sa zakonom, te izvrši popunu radnog mjesta bibliotekara verifikovanim kadrom. U obrazloženju rješenja navedeno je da je na radno mjesto bibliotekara 1999. godine raspoređena V.A. nastavnica srpskog jezika i književnosti sa završenom višom stručnom spremom (všs), te da je to u suprotnosti članu 32. tačka 4. novog Zakona o učeničkom standardu RS, kojim je propisano da vaspitači i stručni saradnici u ustanovi mogu biti lica koja imaju prvi ciklus studija i ispunjavaju druge uslove za obavljanje poslova nastavnika i stručnih saradnika u školi. Prema mišljenju Transparency International BiH rješenje prosvjetnog inspektora koji je sproveo kontrolu u konkretnom slučaju nije u skladu sa važećim propisima, jer iako je novim Zakonom o učeničkom standardu RS propisano da vaspitači i stručni saradnici u ustanovi mogu biti lica koja imaju prvi ciklus studija i ispunjavaju druge uslove za obavljanje poslova nastavnika i stručnih saradnika u školi, novi Zakon se ne može retroaktivno primjenjivati na radnike koji su već zaposleni u obrazovnim ustanovama.

Postupajući po ovakvom rješenju Prosvjetne inspekcije, direktor Srednjoškolskog doma je izvršio interni premještaj radnika i to na način da je B.S. sa pozicije portira premjestio na poziciju bibliotekara, a V.A. degradirao sa mjesta bibliotekara na poziciju portira. Način na koji se izvršila

rotacija radnih pozicija je suprotan svim zakonima i pravilnicima koji se odnose na ovu značajnu društvenu oblast. Zakonom o učeničkom standardu RS propisano je da direktor raspisuje javni konkurs za upražnjeno radno mjesto vaspitača, odnosno stručnog saradnika obavezno posredstvom Zavoda za zapošljavanje, te da je takođe propisana vrsta stručne spreme koju mora ispunjavati lice raspoređeno na radno mjesto bibliotekara.

Ukoliko je radno mjesto i popunjeno neodgovarajućim kadrom, za isto se treba raspisati javni konkurs, te na taj način dati šansu da se izabere odgovarajući kadar počevši od diplomiranog bibliotekara, preko profesora srpskog jezika i u krajnjem slučaju profesora opšteobrazovne grupe predmeta, ukoliko se na konkursu nisu prijavili dipl. bibliotekar ili profesor srpskog jezika i književnosti, a ne interno premještati profesora istorije koji je pristao da bude noćni portir i na taj način zaobići konkursnu proceduru. U konkretnom slučaju nastojalo se narodski rečeno zaposliti u javnu ustanovu „na mala vrata“, zaobilazeći propise i izigrati duh i slovo zakona.

Zbog svega navedenog, Transparency International BiH se obratio Ministarstvu prosvjete i kulture RS sa zahtjevom za ukidanje rješenja Prosvjetne inspekcije i vršenjem nadzora u ovoj ustanovi. Transparency International BiH se takođe obratio i Glavnom republičkom prosvetnom inspektoru sa zahtjevom za preispitivanjem rada Odjeljenja prosvjetne inspekcije u Banjaluci u vezi sa spornim rješenjem. Na kraju Transparency International BiH je uputio zahtjev za pristup informacijama Srednjoškolskom domu u Banjaluci, te tražio dostavu dokumentacije kojom se može dokazati da B.S. ispunjava uslove da bude postavljen na radno mjesto bibliotekara, jer je Transparency International BiH posumnjao da B.S. nije položio stručni i bibliotečki ispit na regularan način.

Nakon dostavljene dokumentacije, pravni tim Transparency International BiH je izvršio analizu i utvrdio određene nepravilnosti vezane za uvjerenja o položenom stručnom i bibliotečkom ispitu, zbog čega se ponovo obratio Republičkoj prosvjetnoj inspekciji sa zahtjevom da se izvrši provjera uvjerenja kao javnih isprava i načina njihovog sticanja.

Dopisom Prosvjetne inspekcije Transparency International BiH je obavješten da su prosvjetni inspektori utvrdili da je B.S. nije obavio pripravnički/volonterski staž u skladu sa zakonom propisanim vremenskim periodom, te da nije ispunio uslove za polaganje stručnog ispita, kao ni uslove za polaganje bibliotečkog ispita, te da je pomenute ispite uredno položio pred komisijom Filozofskog fakulteta u Banjaluci i komisijom Narodne i univerzitetske biblioteke RS, ali na osnovu netačnih podataka koje je dostavio ovim ustanovama, zbog čega je prosvjetni inspektor naredio poništavanje uvjerenja o položenom stručnom i bibliotečkom ispitu. Istovremeno, Transparency International BiH je obavješten od Prosvjetne inspekcije da je zbog utvrđenih nepravilnosti u postupku internog premještanja radnika, JU Srednjoškolskom domu kao pravnom licu, i direktoru kao odgovornom licu izdat prekršajni nalog, i to novčana kazna od 3000 KM za ustanovu, a 300 KM za direktora.

Ministarstvo prosvjete i kulture RS je informisalo Transparency International BiH da je Vlada RS na 5. Sjednici održanoj 04.04.2013.g. donijela rješenje o razrješenju direktora JU Srednjoškolski

dom Banjaluka. Iz sredstava javnog informisanja Transparency International BiH je saznao da je B.S vraćen na radno mjesto portira, dok je V.A. vraćena na radno mjesto bibliotekara.

ZDRAVSTVO (20 slučajeva u 2013.g. ili 11%)

Tokom 2013.g. zaprimljeno je 20 prijava koje se odnose na zdravstveni sektor, što je porast u odnosu na ranije godine. Ohrabrujuće je da se nezadovoljni pacijenti žale na postupanje medicinskog osoblja u bolnicama i drugim zdravstvenim ustanovama, međutim, prijave su većinom anonimne i bez dostave elementarnih podataka pa u većini slučajeva TI BIH ne može postupiti jer s obzirom da su podnosioci anonimni i ne otvaraju nikakav kontakt ne možemo tražiti dostavu dodatnih informacija.

U ovom sektoru brojne su prijave tzv.zviždača, zaposlenih u zdravstvenim ustanovama koji otkrivaju malverzacije u poslovanju uprave ustanove. Jedan takav predmet odnosi se na prijavu izmjene Pravilnika o radu jedne zdravstvene ustanove, a na osnovu koje je direktoru dato pravo da zapošljava radnike bez raspisivanja javnog konkursa, što je otvorilo prostor za navodno zapošljavanje po cijeni od 5000 KM. TI BIH se povodom ovog slučaja obraćao i upravi ustanove, te resornom Ministarstvu zdravlja te tražio informacije zašto je ministarstvo dalo saglasnost na tako nazadna rješenja vezana za zapošljavanje. Iz Ministarstva je stigao odgovor da navedeno postupanje nije u suprotnosti sa zakonom, što je tačno, međutim etički je neprihvatljivo, te je TI BIH uputio protestno pismo ministru ističući da je ukidanjem javnog konkursa u javnim zdravstvenim ustanovama i omogućavanjem diskrecionog odlučivanja jednom licu, pa makar on bio i direktor ustanove, da po svom vlastitom nahođenju zapošljava saradnike bez raspisivanja javnog konkursa, onemogućeno pravo građanima na jednaku dostupnost radnih mjesta u javnim zdravstvenim ustanovama.

Takođe, neophodno je spomenuti i slučaj više pritužbi kandidata-specijalizanata iz Federacije BiH koje su se odnosile na postupak izbora kandidata za specijalizacije. S obzirom da u zdravstvenim ustanovama ne postoje jasni kriteriji za izbor specijalizanata, Komisije za izbor imaju diskreciono pravo da biraju između svih prijavljenih kandidata, bilo da neki ispunjavaju samo minimalne uslove ili da ispunjavaju i više uslova od predviđenih, jer ih važeći propisi ne obavezuju da moraju izabrati kandidata koji ispunjava više uslova od minimalnih. Iz tog razloga, TI BIH se obraćao Federalnom ministarstvu zdravlja sa prijedlogom da se postojeća regulativa ove oblasti dopuni sa sistemom bodovanja dodatnih kriterija, a u cilju ostvarivanja ravnopravnosti i podsticanja jednakih mogućnosti.

POLICIJA (5 slučajeva u 2013.g ili 3 %)

5 predmeta u 2013.g. se odnosi na rad policije. Od toga 3 prijave se odnose na nepostupanje policijskih uprava po prijavama građana te neprofesionalnom odnosu policijskih službenika prema građanima, koji se ogleda u omalovažavanju važnosti prijave nekog građanina, ismijavanju i sl. Jedna prijava se odnosi na neregularnosti prilikom zapošljavanja policijskog inspektora, te se po tom pitanju TI BIH obraćao nadležnim organima i postupak je još uvijek u toku. Takođe

zaprimljena je i jedna prijava vezana za namjerno pogrešno informisanje građana od strane policijskih službenika u jednoj policijskoj upravi o procedurama vađenja dokumenata-oružanih listova- Policajci su navodno preuveličavali kompleksnost procedure vađenja oružanog lista, te nakon toga nudili građanima da im oni za novac obave te usluge. TI BIH je ovu prijavu uputio Unutrašnjoj kontroli u sklopu nadležnog MUP-a.

PRIVATNI SEKTOR (10 slučajeva u 2013.g. ili 6%)

TI BIH je tokom 2013.g. zaprimio 10 predmeta koji se odnose na nezakornitosti u radu privatnih ili privatizovanih preduzeća i udruženja. Bitno je naglasiti da se sve prijave razlikuju te da su različiti čak i prijavioci. Tako u ovoj kategoriji imamo prijave radnika kojima poslodavci ne uplaćuju doprinose ili ih ne prijavljuju, zatim prijave radnika koji prijavlju inspekijske organe jer ne smiju da izvrše nadzor kod određenih poslodavaca, prijave zaposlenih o zloupotrebama vezanim za poslovanje od starne direktora i sl. U okviru ove grupe postoji i jedna uspješna priča TI BIH, a vezana je za kršenja prava radnika zaposlenih u jednoj kineskoj prodavnici u Prnjavoru:

RAD U KINESKOJ PRODAVNICI

Transparency International BiH je u okviru projekta Centar za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije zaprimio anonimnu elektronsku prijavu, koja se odnosila na navodno kršenje prava radnika zaposlenih u jednoj kineskoj prodavnici u Opštini Prnjavor. U prijavi je između ostalog navodeno da radnici nemaju pravo na godišnji odmor, da ne smiju da odu na bolovanje zbog straha od otkaza ugovora o radu, da se dešavalo da radnice koje ostanu u drugom stanju odmah dobiju otkaz ugovora, da je radno vrijeme 9 sati, sedam dana u sedmici, te da ne rade samo dva dana u mjesecu (svaku drugu ili treću nedelju). U prijavi je dalje navodeno da se radnici odjavljuju neposredno prije isteka ugovora o radu na određeno, a kako ne bi stekli uslov da ih poslodavac zaposli na naeodređeno radno vrijeme, te da ih poslodavci svakodnevno omalovažavaju, da moraju da stoje tokom cijelog radnog vremena, čak i kada nema mušterija u prodavnici, da nemaju pravo na pauzu i sl.

Povodom ove prijave Transparency International BiH se obratio nadležnoj Inspekciji rada, te tražio sprovođenje inspekijskog nadzora u konkretnom slučaju. Nakon određenog vremena Transparency International BiH je zaprimio obavještenje od inspektora rada u kom je navedeno da je inspektor sproveo nadzor i utvrdio određene nepravilnosti zbog čega je vlasniku kineske prodavnice izrekao prekršajni nalog na minimalnu novčanu kaznu. S obzirom da je obavještenje postupajućeg inspektora bilo prilično „šturo“, Transparency International BiH je elektronskim putem kontaktirao anonimnog prijavioca, te ga zamolio za dostavu eventualnih dodatnih informacija o stanju u kineskoj prodavnici. Anonimni prijavioc nas je ubrzo obavjestio o detaljima

vezanim za sprovođenje inspekcijskog nadzora, a koji se odnose na činjenicu da je postupajući inspektor radnike ispitivao pred njihovim poslodavcem zbog čega su isti bili prisiljeni da daju netačne podatke inspektoru, te da je inspektor bio neobično blag i prijateljski nastrojen prema poslodavcu, zbog čega su radnici posumnjali da je isti podmićen od strane poslodavca.

Nakon ovih informacija, Transparency International BiH se ponovo obratio postupajućem inspektoru, te zahtjevao da dostavi dopunu podataka o izvršenom inspekcijskom nadzoru te da dostavi broj i datum izrečenog prekršajnog naloga, a kako bi se izvršio uvid u isti i sa sigurnošću utvrdilo da je inspektor zaista izdao prekršajni nalog poslodavcu. S obzirom da nismo zaprimili nikakve povratne informacije od inspektora u zakonom predviđenom roku, a što je na neki način bilo i očekivano, Transparency International BiH se pisanim putem obratio Republičkoj upravi za inspekcijske poslove, u ovom slučaju nadzornom organu. Tom prilikom Transparency International BiH je obavjestio Glavnog republičkog inspektora rada o načinu na koji je sproveden inspekcijски pregled, o činjenici da je inspektor saslušavao radnike u prisustvu poslodavca, te da isti nisu smjeli da daju podatke o stvarnim uslovima na radu, te o izdatom prekršajnom nalogu na minimalnu novčanu kaznu iako je inspektor utvrdio brojne nepravilnosti u radu. U ovom dopisu posebno je potencirano da se izvrši ponovni inspekcijски pregled, ali bez najave poslodavcu, jer se po mišljenju Transparency International BiH kršenje i zloupotrebljavanje radničkih prava ne bi moglo dokazati, ukoliko bi inspektor u konkretnom slučaju najavio obavljanje inspekcijskog pregleda.

Nakon nekog vremena, zaprimljeno je obavještenje od Republičke uprave za inspekcijske poslove o ponovno sprovedenom inspekcijskom nadzoru u kineskoj prodavnici, koji je sproveo drugi inspektor, i koji je ponovo utvrdio određene nepravilnosti u poslovanju. Zbog nepravilnosti vezanih za nevođenje dnevne evidencije prisutnosti na radu, nezaključivanja ugovora o radu na neodređeno radno vrijeme i nedonošenje rješenja o korištenju godišnjeg odmora inspektor rada je izdao prekršajne naloge na novčane kazne od 1000 KM za kinesku prodavnicu kao pravno lice i 100 KM za vlasnika prodavnice kao odgovorno lice, a Transparency International BiH su dostavljeni i dokazi da su isti plaćeni. Pored toga, inspektor je nadležnom sudu podnio i zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka jer je smatrao da će sud cijeniti težinu prekršaja i izreći veću novčanu kaznu od kazne predviđene prekršajnim nalogima.

Anonimni prijavitelj je Transparency International BiH naknadno obavjestio da je nakon sprovedenog nadzora vlasnik kineske prodavnice pojedinim radnicima nudio 200 € da mu otkriju ko je osoba koja ga prijavljuje, te da se žalio mušterijama kako je Bosna i Hercegovina loša država zato što radnici imaju prevelika prava.

IMOVINSKO-PRAVNI (8 slučajeva u 2013.g. ili 4%)

TI BIH je zaprimio 8 predmeta koji se odnose na imovinsko-pravne probleme sa kojima su se građani susretali. U većini slučajeva građani su nam se obraćali sa upitima vezanim za vođenje sudskih postupaka, konkretno traženi su savjeti vezani za procesne rokove, za sastavljanje sudskih podnesaka, za tok sudskog postupka i sl. Takođe, građani su tražili i mišljenje TI BIH-a kad je u

pitanju ostavriavanje prava na penziju, naknada štete, otkazi ugovora o radu, ostavinski postupci, raspolaganje nekretninama i sl. Iako ovi predmeti ne spadaju u problematiku kojom se TI BiH bavi, strankama su redovno upućivani pravni savjeti, npr. Na koji način mogu da ostvare potraživanja, kojim nadležnim organima se mogu obratiti i sl.

DRŽAVNA UPRAVA (38 slučajeva u 2013.g. ili 22%)

Ubjedljivo najveći broj prijavljenih slučajeva u 2013.g., kao i prethodnih godina, se odnosi na sektor državne uprave. U ovu oblast spadaju pritužbe na sve institucije u BiH na svim nivoima vlasti, državnom, entitetskom, lokalnom, kao i prijave koje se odnose na javna preduzeća i javne ustanove. Najveći broj prijava se odnosi na neregularnosti u procesu zapošljavanja, tj. na neregularno sprovedene konkurse za prijem državnih službenika na svim nivoima vlasti, ali i prijem zaposlenika u javna preduzeća i javne ustanove. Takođe značajan je i broj prijava građana na “ćutanje administracije” kako opštinskih/općinskih, tako i kantonalnih i državnih organa uprave. U tim slučajevima TI BiH se obraćao različitim javnim organima te prijavljivao navedeno postupanje njihovih službenika rukovodiocima organa ili Instituciji ombudsmana. I u 2013.g. primjetan je broj prijava koje se odnose na nepravilnosti u u radu javnih preduzeća i javnih ustanova. Ono sto je karakteristicno za većinu ovih prijava je da se kao njihovi prijavioci javljaju zaposlenici preduzeća ili ustanova tj.zviždači, a najčešće se prijavlju procesi javnih nabavki i direktnih sporazuma sa ponuđačima. Preostale prijave vezane su za netransparentnosti oko objavljivanja budžeta, zakup izgrađenog gradskog građevinskog zemljišta, inspekcije i sl.

SUKOB INTERESA (7 slučajeva u 2013.g.)

7 predmeta se odnosi na oblast sukoba interesa javnih zvaničnika. Građani se i dalje najčešće obraćaju TI BiH-u sa upitima da li određena situacija u kojoj se našao javni zvaničnik predstavlja sukob interesa. TI BiH je odgovarao strankama u skladu sa zakonima o sukobu interesa.

TI BiH je uputio 2 prijave sukoba interesa, jednu Centralnoj izbornoj komisiji BiH, a drugu Komisiji za sprečavanje sukoba interesa RS:

- Prijava protiv Miroslava Milovanovića, bivšeg ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva RS, zbog dobijanja kredita od investiciono-razvojne banke (IRB) u iznosu od 350 hiljada konvertibilnih maraka. U konkretnom slučaju preduzeće u kom je bivši ministar bio suvlasnik je dobilo navedeni kredit, međutim Komisija je utvrdila da nije povrijeđen Zakon o sukobu interesa.
- Prijava sukoba interesa za Željka Kuzmanovića, koji obavlja funkciju šefa Kabineta predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, a navodno se nalazi na poziciji predsjednika Nadzornog odbora JP Nova Borja a.d. Teslić

PRISTUP INFORMACIJAMA (15 slučajeva u 2013.g ili 8%)

U toku 2013.g. TI BIH je imao 15 predmeta koji su vezani za primjenu Zakona o slobodi pristupa informacijama. U većini slučajeva građani su prijavili da im je onemogućen pristup informacijama od strane javnog organa, tačnije da su se javni organi oglašili o njihove zahtjeve, tj. radi se o tipičnim slučajevima ćutanja administracije. TI BIH se povodom ovih prijava obraćao javnim organima te sa pozivom na Zakon o slobodi pristupa informacijama tražio podatke u ime stranaka. Nakon zaprimanja, podaci su prosljeđivani strankama.

TI BIH je tokom 2013.g. zaprimao upite u kojima su stranke tražile pravni savjet vezan za primjenu Zakona o slobodi pristupa informacijama, na koje je TI BIH redovno odgovarao. Značajno je istaći da su zaprimani i telefonske pozive i elektronske poruke službenika iz raznih institucija koji su tražili pomoć u tumačenju odredbi Zakona. Takođe, TI BIH se svakodnevno obraća raznim institucijama koristeći se Zakonom o slobodi pristupa informacijama i to ne samo u okviru ovih predmeta nego i u svim ostalim oblastima.

U 2013.g. TI BIH je podnio 10 tužbi nadležnim sudovima zbog kršenja odredbi Zakona o slobodi pristupa informacijama:

- Centralne izborne komisije BiH- TI BIH je podnio tužbu protiv rješenja CIK BiH kojim se odbija dostava kopija dokumenta iz kojih se može dobiti uvid u radnje koje su preduzete od strane CIK BiH u cilju vršenja provjere o utvrđivanju postojanja sukoba interesa za Nermina Nikšića. U obrazloženju pobijanog rješenja CIK BiH je naveo da je „članom 72. Zakona o upravnom postupku BiH propisano da pravo razgledanja spisa u predmetu ima stranka u postupku i svaka druga osoba koja učini vjerovatnim svoj pravni interes za to, te da s obzirom na to da Transparency International BiH nije dokazao svoj pravni interes, kao i da nije u skladu sa članom 16. Pravila o vođenju postupka. U konkretnom slučaju CIK BiH kao tuženi organ nije naveo niti jedan član Zakona o slobodi pristupa informacijama BiH na osnovu kog je moguće utvrditi izuzetak od objavljivanja traženih informacija, t.j. nije naveo zakonski osnov, te takođe nije sproveo test javnog interesa, zbog čega je TI BIH podnio tužbu Sudu BiH. Postupak je još uvijek u toku.
- Parlamentarne skupštine BiH- TI BIH je tužio Parlament BiH zbog odbijanja pristupa informaciji-Izvještaju i Zapisniku Nezavisne komisije za praćenje uslova boravka u zavodima, postupanje i poštivanje ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere,nakon poslednje posjete Kazneno-popravnog zavoda u Tuzli. U pobijajućem rješenju navedeno je da se odbija pristup informacijama zbog zaštite ličnih i povjerljivih informacija koje su navedene u Izvještajima, ali pri tom javni organ nije sproveo test javnog interesa niti utvrdio izuzetke u smislu Zakona o slobodi pristupa informacijama, nego se pozvao na odredbe članova Poslovnika o radu Nezavisne komisije, i na taj način prekršio član 4. Zakona o slobodi pristupa informacijama BiH koji propisuje da pravo pristupa informacijama može biti ograničeno samo na način i pod uslovima utvrđenim ovim Zakonom. U hijerarhiji pravnih propisa ističe se primarna važnost zakona kao izvora prava, dok se podzakonskim propisima kao što su poslovnicima o radu ne mogu stvarati nova prava i obaveze za pravne subjekte. TI BIH podnio tužbu Sudu BiH. Postupak je još uvijek u toku.

- Ministarstva trgovine i turizma RS- TI BIH je tužio Ministarstvo zbog odbijanja pristupa informaciji-Ugovoru o privatizaciji Robne kuće „Boska“ a.d. Banjaluka. Ministarstvo je odbilo zahtjev za pristup informacijama uz obrazloženje da se predmetna informacija smatra izuzetkom od povjerljivih komercijalnih informacija, jer je Ministarstvo od druge ugovorne strane Konzorcijuma Delta Zekstra tražilo mišljenje i saglasnost za davanje informacija, te da druga ugovorna strana nije dala saglasnost da se Ugovor dostavi trećim licima jer smatra da Ugovor predstavlja poslovnu tajnu i da bi odavanje iste moglo ugroziti poslovne interese Konzorcijuma. U konkretnom slučaju, tuženi organ nije dokazao da je dopisom obavjestio treću stranu o pojedinostima zahtjeva, nego je samo naveo da je od druge ugovorne strane tražio mišljenje i saglasnost za davanje informacije. Pored toga, Ministarstvo nije dokazalo da posjeduje odgovor Konzorcijuma u pisanoj formi u kom se navode razlozi zašto se informacije smatraju povjerljivim, te je u konkretnom slučaju propustio da uzme u obzir faktor javnog interesa. Postupak se vodi pred Okružnim sudom u Banjaluci i još uvijek je u toku.
- Ministarstva nauke i tehnologije RS- TI BIH je tužio Ministarstvo zbog odbijanja pristupa informaciji-dostavljanje Ugovora o javnoj nabavci radova, roba i usluga sa njihovom ukupnom vrijednošću, zajedno sa pripadajućim aneksima kao i direktne sporazume, uperiodu od januara 2010.g.do septembra 2012. godine, a koje je tuženi potpisao sa privrednim društvom „LANACO Informacione tehnologije“ d.o.o. BanjaLuka. Ministarstvo je utvrdilo izuzetak od objavljivanja informacija i u prilogu rješenja dostavilo i odgovor treće strane, privrednog društva LANACO d.o.o. u kom se navodi da tražene informacije uključuju povjerljive komercijalne interese treće strane, odnosno Microsoft korporacije. TI BIH je tužio Ministarstvo zbog nesprovođenja testa javnog interesa u konkretnom slučaju jer kada su u pitanju izuzeci u smislu povjerljivih komercijalnih informacija, treća strana je obavezna da odgovori u pisanoj formi da takve informacije smatra povjerljivim i navede razloge za štetu koja bi proistekla iz objavljivanja informacija. Postupak je još uvijek u toku, pred Okružnim sudom u Banjaluci.
- Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog kantona- TI BIH je tužio Tužilaštvo zbog odbijanja dostave traženih informacija-Naredbe o nesprovođenju/obustavi istrage protiv Hasana Hodžića, bivšeg direktora KPZ Tuzla. U obrazloženju pobijanog rješenja je navedeno da Zakon o slobodi pristupa informacijama FBiH ne nameće organu koji posjeduje informacije obavezu da dostavlja svoje odluke, već ga obavezuje da u skladu sa javnim interesom prenese činjenice, podatke, mišljenja, te da Naredba o nesprovođenju istrage predstavlja interni akt tužioca zbog čega je informacija proglašena izuzetkom u zaštiti postupka donošenja odluka u javnom organu. TI BIH je tužio Tužilaštvo jer smatra da se tražena informacija ne bi trebala smatrati izuzetkom s obzirom da je postupak (istrage)okončan i donesena je odluka po njegovom okončanju u formi Naredbe o obustavi istrage. Postupak je u toku.
- Agencije za finansijske, informatičke i posredničke usluge Sarajevo- TI BIH je tužio AFIP zbog neprimjenjivanja Zakona o slobodi pristupa informacijama kada je u pitanju snošenje troškova za umnožavanje traženih informacija. TI BIH je tražio dostavu podataka iz Izvještaja o finansijskom poslovanju za 2006.g. Udruženja “Ženski odbojkaški klub Tuzla”. AFIP je odobrio

pristup informacijama ali pod uslovom da Transparency International BiH kao podnosilac zahtjeva za pristup informacijama uplati naknadu u iznosu od 50,00 KM plus PDV u iznosu od 17% na transakcijski račun Agencije u skladu sa Odlukom Nadzornog odbora AFIP-a o naknadama za usluge Agencije. Predmet je još uvijek u postupku pred nadležnim sudom.

- Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo- TI BIH je u konkretnom slučaju sastavljao tužbu za stranku kojoj je MUP Kantona Sarajevo odbio dostavu informacije-Rješenja kojom je V.Č. ovlašten da koristi pečat javnog organa, sa obrazloženjem da se u konkretnom slučaju radi o zaštiti ličnih podataka. Činjenica da se lično ime službenog lica navodi u javnom dokumentu nikako ne može biti osnov za odbijanje pristupa traženoj informaciji jer je svako fizičko lice obavezno da se u pravnom saobraćaju služi svojim ličnim imenom. Iz tog razloga, TI BIH je pomogao stranci te sastavio tužbu koju je stranka uputila nadležnom sudu. Postupak je još uvijek u toku.
- Ekonomskog fakulteta u Bihaću- TI BIH je podnio tužbu protiv Ekonomskog fakulteta u Bihaću zbog „ćutanja administracije“. U međuvremenu, Ekonomski fakultet je donio rješenje i odobrio pristup informacijama, nakon čega je TI BIH povukao tužbu.
- Agencije za privatizaciju Hercegovačko-Neretvanskog kantona- TI BIH je tužio Agenciju zbog odbijanja dostave tražene informacije- kopije Ugovora o privatizaciji HTP „NEUM“ d.o.o. U konkretnom slučaju Agencija je odbila dostavu ugovora, a odobrila pristup informaciji u prostorijama Agencije koje se nalaze u Mostaru. Prilikom rješavanja zahtjeva za pristup informacijama, javni organ mora da odredbe Zakona tumači tako da se u najvećoj mjeri i bez odlaganja olakša i potkane saopštavanje informacija pod kontrolom javnog organa uz najnižu prihvatljivu cijenu, a u smislu člana 2. Zakona. U konkretnom slučaju javni organ nije postupio u skladu sa članom 2. i podnosioca zahtjeva je pokušao da izloži bespotrebnom trošku novca i vremena, obavještavajući ga o mogućnosti ličnog uvida u informacije u prostorijama Agencije u Mostaru, a pri tom znajući da se kancelarije i zaposlenici TI BIH nalaze u Banjaluci. Postupak je u toku.
- Upravnog inspektorata Federacije BiH- TI BIH je podnio tužbu zbog „ćutanja administracije“ od strane Upravnog inspektorata FBiH. TI BIH se obraćao Inspektoratu sa zahtjevima za slobodan pristup informacijama, te tražio određene informacije koje su pod kontrolom ovog organa. S obzirom da nismo zaprimili nikakav odgovor od Inspektorata, TI BIH je iskoristio sva pravna sredstva u upravnom postupku i nakon toga pokrenuo upravni spor pred nadležnim sudom. Ono što je važno istaći je da je ovo već druga tužba koju je TI BIH pokrenuo protiv Upravnog inspektorata zbog „ćutanja administracije“, što je poražavajuće, imajući u vidu činjenicu da je Upravni inspektorat institucija koja vrši upravni nadzor nad primjenom Zakona o upravnom postupku FBiH.

SUDSKI POSTUPCI KOJI SU RIJEŠENI U TOKU 2013.G.

U 2013.g. TI BIH je uspio u šest upravnih sporova koja je započeo proteklih godina, a koja su se odnosila na primjenu Zakona o slobodi pristupa informacijama. U pet slučajeva radilo se o sporovima

zbog „ćutanja administracije“ i to od strane Ministarstva finansija RS, Ministarstva unutrašnjih poslova RS, Vlade RS, Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica RS, te Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove. Nadležni Okružni sud u Banjaluci je u svih pet slučajeva donio presude u korist TI BIH, a presude su izvršene, tj. tužene institucije su donijele rješenja po presudama. Takođe, značajno je napomenuti da su imajući u vidu odredbe Zakona o upravnim sporovima RS, TI BIH kao tužiocu od starne tuženih organa nadoknađeni troškovi upravnog spora u iznosu od 750 KM po postupku. Šesti spor, koji je takođe okončan presudom u korist TI BIH vezan je za tužbu koju je TI BIH podnio protiv Ministarstva unutrašnjih poslova RS zbog pogrešne primjene Zakona o slobodi pristupa informacijama.

GRAĐEVINARSTVO-URBANIZAM (9 slučajeva u 2013.g. ili 5%)

Tokom 2013.g. zaprimili smo 9 predmeta od strane građana koji su se odnosili na pritužbe na rad organa jedinica lokalne samouprave zbog neizdavanja ili izdavanja različitih dozvola (npr. za gradnju ili upotrebne dozvole) pravnim ili fizičkim licima koja ne ispunjavaju ili ispunjavaju uslove predviđene propisima. Predmeti iz ove kategorije se odnose na nepravilnosti vezane za rad opštinskih službi kada je u pitanju izdavanje dokumentacije iz oblasti prostornog uređenja, bilo da se radi o tolerisanju nelegalne gradnje uprkos prijavama oštećenih građana ili da se radi o namjernom ignorisanju opštinskih službi za prostorno uređenje da postupe po rješenjima drugostepenih organa ili presudama sudova.

POREZI-FINANSIJE-CARINE (8 slučajeva u 2013.g ili 4%)

8 predmeta se odnosi na oblast poreza, finansija i carina. Predmeti iz ove kategorije uglavnom se odnose na prijave naplaćivanja robe u eurima umjesto u konvertibilnim markama od strane trgovina, neplaćanje poreskih obaveza prema državi od strane privatnih preduzeća, kao i neizdavanje fiskalnih računa. S obzirom da TI BIH nema kadrovski kapacitet da se bavi ovom problematikom, strankama su davani pravni savjeti kome se mogu obratiti ili je TI BIH prosljeđivao nadležnim institucijama prijave starnaka.

KATEGORIJA OSTALO (14 predmeta u 2013.g.)

U ovu kategoriju spada 14 predmeta koji se uglavnom odnose na različite upite i prijedloge građana, a koji se ne mogu svrstati ni u jednu gore navedenu kategoriju. Radi se o upitima vezanim za plaćanje komunalnih obaveza, upravljanje zajednicama etažnih vlasnika, osnivanjem NVO organizacija, prijedlozima za izmjenama i dopunama zakona, zatim različitim inicijativama građana za rješavanje različitih problema u društvu i sl. U većini ovih predmeta TI BIH je građanima upućivao odgovore, ili u formi pravnog savjeta ili je građane upućivao na nadležne institucije. Predmeti koje je TI BIH samostalno pokretao na osnovu npr. informacija iz medija, takođe spadaju u ovu kategoriju, a bilo ih je 12.

STATISTIKA

ALAC izvještaj Januar – Decembar 2013.

Tokom 2013.g. TI BIH je uputio 232 dopisa nadležnim institucijama, 167 dopisa strankama (pravni savjeti i razna obavještenja), 10 tužbi nadležnim sudovima. U sklopu Istraživanja primjene Zakona o slobodi pristupa informacijama u 2013.g. upućeno je 19 zahtjeva za pristup informacijama svim tužilaštvima u BiH. Na besplatnu liniju 0800 55555 za prijavu slučajeva korupcije zaprimljena su poziva.